

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ DARBO INSPEKCIJĄ PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

2020 m. balandžio 1 d. Nr. 4D-2019/1-1408
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama ir – VDI) pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), teikiant Pareiškėjui informaciją apie atliktus UAB „A“ patikrinimus ir šių patikrinimų rezultatus.

2. Pareiškėjas skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „[...] Nuo 2018-12-04 VDI tiria mano skundus, tikrina uždarają akcinę bendrovę „A“, bet darbo įstatymų pažeidimų šioje bendrovėje nebenustato“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „[...] Po daugybės patikrinimų, VDI inspektoriai „A“ administraciją nubaudė 40 EUR (keturiasdešimties eurų) bauda, nes tokias baudas numato Lietuvos Respublikos įstatymai. [...]“

2.3. „[...] vadovaujantis asmens duomenų apsaugos įstatymu, man net neteikiama informacija, ar pasitvirtino mano skundai, ar ne, ar imtasi kažkokių priemonių įstatymų pažeidėjui - darbdaviui nubausti ir dirbantiesiems apginti nuo darbdavio savivalės. [...]“

2.4. „VDI Vidaus tyrimų ir veiklos procesų kontrolės skyriaus vedėjas R. Grigaravičius, 2019-10-14 dieną atsakydamas į mano paklausimą, kaip turi būti apskaičiuojamas darbo užmokestis, savo atsakymo gale prideda pastabą: „Pažymėtina, kad VDI specialistų nuomonė ir konsultacijos darbo ginčus nagrinėjantiems institucijoms neprivalomos“. Vadinasi, VDI pareigūnai ne tik nevykdo savo tiesioginių funkcijų, bet ir neneša jokios atsakomybės paaiškindami įstatymus. [...]“

2.5. „VDI Panevėžio skyriaus pareigūnų sprendimus skundžiau VDI vyriausiajam valstybiniam darbo inspektoriui 2019-01-22, 2019-02-18, 2019-03-12, 2019-03-28, 2019-06-13 dienomis. [...]“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolieriaus išsiaiškinti dėl skunde nurodytų aplinkybių.

4. Kartu su skundu, be kitų dokumentų, pateikta:

4.1. **VDI Panevėžio teritorinio skyriaus 2018-12-18 raštas Nr. SD-05-16419, adresuotas Pareiškėjui (kopija), kuriame, be kita ko, nurodyta:**

4.1.1. „[...] [VDI] Panevėžio skyrius (toliau – Skyrius) [...] gavo Jūsų prašymą dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso pažeidimų UAB „A“, [...]“

4.1.2. „[...] [...] buvo atliktas UAB „A“ patikrinimas. [...] Po patikrinimo buvo atlikti administraciniai veiksmai, kuriais darbdavys buvo įpareigotas pašalinti nustatytus darbo įstatymų reikalavimų pažeidimus. [...]“

4.1.3. „Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus įsakymu Nr. EV-3 patvirtintų Asmenų prašymų, pranešimų ir skundų nagrinėjimo bei jų aptarnavimo Lietuvos Respublikos valstybinėje darbo inspekcijoje taisyklių (toliau – Taisyklės) 70 p. numatyta, kad

išnagrinėjus skundą, kuriame pateikiama informacija nėra susijusi su ją pateikusio asmens pažeistomis teisėmis ir/ar jo teisėtais interesais, šis asmuo informuojamas apie tyrimą pagal VDI kompetenciją, nepažeidžiant asmens duomenų teisinės apsaugos reikalavimų, [...].“

4.2. VDI Panevėžio teritorinio skyriaus 2019-01-09 raštas Nr. SD-05-397, adresuotas Pareiškėjui (kopija), kuriame, be kita ko, nurodyta:

4.1.1. „[...] [VDI] Panevėžio skyrius (toliau – Skyrius) 2019-01-02 gavo Jūsų paklausimą, kuriame minite, kad po 2018-12-11 atlikto LR valstybinės darbo inspekcijos patikrinimo UAB „A“ darbo vietoje staiga blogai pasijuto vyr. finansininkė [...] ir pakeliui į ligoninę mirė. [...].“

4.1.2. „[...] Panevėžio skyriaus vyriausiasis darbo inspektorius [...] atliko jūsų pateiktos informacijos patikrinimą. Išsiaiškinus [...] mirties aplinkybes ir priežastis, nustatyta, kad darbuotoja mirė ne darbo vietoje ir dėl ligos, nesusijusios su darbu. [...].“

4.1.3. „Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektorius įsakymu Nr. EV-3 patvirtintų Asmenų prašymų, pranešimų ir skundų nagrinėjimo bei jų aptarnavimo Lietuvos Respublikos valstybinėje darbo inspekcijoje taisyklių (toliau – Taisyklės) 70 p. numatyta, kad išnagrinėjus skundą, kuriame pateikiama informacija nėra susijusi su ją pateikusio asmens pažeistomis teisėmis ir/ar jo teisėtais interesais, šis asmuo informuojamas apie tyrimą pagal VDI kompetenciją, nepažeidžiant asmens duomenų teisinės apsaugos reikalavimų, [...].“

4.3. VDI Panevėžio teritorinio skyriaus 2019-02-20 raštas Nr. SD-05-2298, adresuotas Pareiškėjui (kopija), kuriame, be kita ko, nurodyta:

4.3.1. „[...] [VDI] Panevėžio skyrius (toliau – Skyrius) [...] gavo Jūsų prašymą dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso pažeidimų UAB „A“, [...].“

4.3.2. „[...] [...] buvo atliktas UAB „A“ patikrinimas.“

4.3.3. „Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektorius įsakymu Nr. EV-3 patvirtintų Asmenų prašymų, pranešimų ir skundų nagrinėjimo bei jų aptarnavimo Lietuvos Respublikos valstybinėje darbo inspekcijoje taisyklių (toliau – Taisyklės) 70 p. numatyta, kad išnagrinėjus skundą, kuriame pateikiama informacija nėra susijusi su ją pateikusio asmens pažeistomis teisėmis ir/ar jo teisėtais interesais, šis asmuo informuojamas apie tyrimą pagal VDI kompetenciją, nepažeidžiant asmens duomenų teisinės apsaugos reikalavimų, [...].“

4.4. VDI Panevėžio teritorinio skyriaus 2019-03-15 raštas Nr. SD-05-3343, adresuotas Pareiškėjui (kopija), kuriame, be kita ko, nurodyta:

4.4.1. „[...] [VDI] Panevėžio skyrius (toliau – Skyrius) [...] gavo Jūsų prašymus dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso pažeidimų UAB „A“, [...].“

4.4.2. „[...] [...] 2019 m. kovo 5-15 d. buvo atliktas UAB „A“ patikrinimas.“

4.4.3. „Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektorius įsakymu Nr. EV-3 patvirtintų Asmenų prašymų, pranešimų ir skundų nagrinėjimo bei jų aptarnavimo Lietuvos Respublikos valstybinėje darbo inspekcijoje taisyklių (toliau – Taisyklės) 70 p. numatyta, kad išnagrinėjus skundą, kuriame pateikiama informacija nėra susijusi su ją pateikusio asmens pažeistomis teisėmis ir/ar jo teisėtais interesais, šis asmuo informuojamas apie tyrimą pagal VDI kompetenciją, nepažeidžiant asmens duomenų teisinės apsaugos reikalavimų, [...].“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Seimo kontrolierius, siekdamas išsiaiškinti skunde nurodytas aplinkybes, kreipėsi į VDI, prašydamas pateikti paaiškinimus dėl skundo teiginių bei atsakyti į Seimo kontrolieriaus klausimus.

6. Iš VDI pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

6.1. „[...]. 2018 – 2019 metais VDI Panevėžio teritoriniame skyriuje (toliau – Skyrius) buvo gauta 11 Pareiškėjo skundų dėl galimų darbo įstatymų pažeidimų [UAB „A“, toliau vadinama ir – Bendrovė]. [...]“

6.2. „Skyriaus pareigūnams nagrinėjant Pareiškėjo skundus nustatyta, kad **Pareiškėjas niekada nebuvo Bendrovės darbuotojas ir atliktų tyrimų metu surinkta informacija niekaip nebuvo susijusi su jo pažeistomis teisėmis ir/ar jo teisėtais interesais**, todėl vadovaujantis [Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektorius 2016-01-11 įsakymu Nr. EV-3 patvirtintomis Asmenų prašymų, pranešimų ir skundų nagrinėjimo bei jų aptarnavimo Lietuvos Respublikos valstybinėje darbo inspekcijoje taisyklių, toliau vadinama – Taisyklės] 70 p. išsami informacija apie atliktus tyrimus nebuvo teikiama [...]“

6.3. „[...]. 2018-12-05 el. laišku VDI gautas 2018-12-04 Pareiškėjo skundas dėl galimų darbo įstatymų pažeidimų Bendrovėje (darbo ir poilsio režimo, kasmetinių atostogų suteikimo, darbo laiko apskaitos, apmokėjimo už darbo organizavimo pažeidimai), [...]. Reaguojant į Pareiškėjo skundą patikrinimas Bendrovės padaliniuose ir administracijoje [...] atliktas 2018-12-05. Patikrinimo metu Pareiškėjo pateikta informacija dalinai pasitvirtino – nustatyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 140 str. 3 d. DK 115 str. 2 ir 3 d. pažeidimai. Dėl patikrinimo metu nurodytų ir kitų tyrimo metu nustatytų darbo įstatymų pažeidimų Bendrovės administracijai 2018-12-14 įteiktas VDI reikalavimas pašalinti pažeidimus Nr. R1 0844-0045. Reikalavime nurodytus darbo įstatymų pažeidimus Bendrovė pašalino nustatytais terminais. Apie atliktą patikrinimą Pareiškėjas informuotas 2018-12-18 Skyriaus raštu Nr. SD-05-16419. Kadangi Pareiškėjas nebuvo susijęs su Bendrove darbo santykiais [...] ir atlikto tyrimų metu surinkta informacija nebuvo susijusi su jo pažeistomis teisėmis ir/ar jo teisėtais interesais, Pareiškėjas buvo informuotas, kad vadovaujantis Taisyklių 70 p. išsami informacija apie atliktą tyrimą neteikiama.“

6.4. „[...]. 2019-01-02 el. paštu VDI gautas 2019-01-02 Pareiškėjo skundas dėl galimai, po VDI atlikto patikrinimo mirusio Bendrovės darbuotojo, [...]. Atlikus patikrinimą Bendrovėje ir išsiaiškinus darbuotojo mirties aplinkybes bei priežastis, Pareiškėjas 2019-01-09 raštu Nr. SD-05-397 informuotas, kad darbuotojas mirė ne darbo vietoje ir dėl ligos, nesusijusios su darbu. Išsamesnė informacija apie atliktą tyrimą Pareiškėjui nesuteikta, vadovaujantis Taisyklių 70 p.“

6.5. „[...]. 2019-01-23 el. paštu VDI gautas 2019-01-22 Pareiškėjo skundas dėl galimų darbo įstatymų pažeidimų Bendrovėje (dėl darbo laiko apskaitos, darbo laiko režimo, apmokėjimo už darbo organizavimo, kasmetinių atostogų suteikimo tvarkos). [...] 2019-02-24 atliktas pakartotinis patikrinimas Bendrovės padaliniuose [...]. Patikrinimo metu įvertinus faktines aplinkybes, Bendrovės administracijos pateiktą dokumentaciją ir darbuotojų parodymus Pareiškėjo skunde nurodytų pažeidimų nenustatyta. Apie atliktą patikrinimą Pareiškėjas informuotas 2019-02-20 Skyriaus raštu Nr. SD-05-2298. Išsamesnė informacija apie atliktą tyrimą Pareiškėjui nesuteikta, vadovaujantis Taisyklių 70 p.“

6.6. „[...]. 2019-02-18 ir 2019-03-12 el. paštu VDI gauti 2019-02-18 ir 2019-03-12 Pareiškėjo skundai, [...]. Patikrinimai Bendrovės padaliniuose [...] atlikti 2019-03-05 – 2019-03-15. Patikrinimų metu buvo atlikta VDI reikalavimo pašalinti pažeidimus Nr. R1 0844-0045 kontrolė. Pareiškėjo skunde minimų darbo įstatymų pažeidimų dėl darbo laiko apskaitos, darbo laiko režimo, apmokėjimo už darbą organizavimo, kasmetinių atostogų suteikimo tvarkos nenustatyta. Apie atliktą patikrinimą Pareiškėjas informuotas 2019-03-15 Skyriaus raštu Nr. SD-05-3343. Išsamesnė informacija apie atliktą tyrimą Pareiškėjui nesuteikta, vadovaujantis Taisyklių 70 p.“

6.7. „[...]. 2019-06-21 el. paštu VDI gautas 2019-06-21 Pareiškėjo skundas dėl galimų darbo įstatymų pažeidimų Bendrovės padaliniuose (darbo ir poilsio režimo, apmokėjimo už darbą organizavimo, kasmetinių atostogų suteikimo tvarkos, darbo sąlygų), [...]. Patikrinimas atliktas 2019-06-28 Bendrovės padalinyje [...] ir Bendrovės administracijoje, [...]. Patikrinimo metu buvo atlikta VDI reikalavimo pašalinti pažeidimus Nr. R1 0359-0946 kontrolė (VDI patikrinimas atliktas ir nustačius darbo įstatymų pažeidimus reikalavimas pašalinti pažeidimus surašytas 2019-05-06,

reaguojant į 2019-03-28 Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes, [...]). Pareiškėjo skunde nurodyti darbo įstatymų pažeidimai nepasitvirtino, o Pareiškėjas apie atliktą patikrinimą informuotas 2019-07-10 Skyriaus raštu Nr. SD-05-8520. Išsamesnė informacija apie atliktą tyrimą Pareiškėjui nesuteikta, vadovaujantis Taisyklių 70 p.“

6.8. „[...]. 2019-07-10 per viešą internetinę prieigą „Mano vyriausybė“ VDI gautas 2019-07-09 Pareiškėjo skundas dėl galimų darbo ir poilsio režimo, apmokėjimo, darbo laiko apskaitos pažeidimų Bendrovės padalinyje [...]. Įvertinus skunde nurodytas aplinkybes, buvo nustatyta, kad skunde pateikiama informacija apie Bendrovės padalinio [...] darbo ir poilsio režimą, darbuotojų darbo sąlygas ir kt. jau buvo nagrinėta (patikrinimai padalinyje atlikti 2019-03-05 – 2019-03-15 ir 2019-04-16 nagrinėjant Pareiškėjo 2019-02-18 ir 2019-04-01 skundus), skunde Pareiškėjas nepateikia naujų aplinkybių, todėl vadovaujantis Taisyklių 17 p. skundas paliktas nenagrinėtas [...]. Apie skundo nenagrinėjimą Pareiškėjas informuotas 2019-07-16 Skyriaus raštu Nr. SD-05-8747.“

6.9. „[...]. 2019-07-18 per viešą internetinę prieigą „Mano vyriausybė“ VDI gautas 2019-07-18 Pareiškėjo skundas dėl galimų darbo organizavimo ir darbo apmokėjimo pažeidimų Bendrovės padalinyje [...]. Įvertinus skunde nurodytas aplinkybes, skundas paliktas nenagrinėtu vadovaujantis Taisyklių 17 p., kadangi skunde keliami klausimai jau buvo nagrinėti ankstesnių tyrimų metu. Apie skundo nenagrinėjimą Pareiškėjas informuotas 2019-08-13 Skyriaus raštu Nr. SD-05-9836.“

6.10. „[...]. 2019-07-16 per viešą internetinę prieigą „Mano vyriausybė“ VDI gautas 2019-07-15 Pareiškėjo skundas dėl galimų darbo ir poilsio režimo pažeidimų Bendrovės padalinyje [...]. Įvertinus skunde nurodytas aplinkybes, skundas paliktas nenagrinėtu vadovaujantis Taisyklių 17 p., kadangi skunde keliami klausimai jau buvo nagrinėti ankstesnių tyrimų metu. Apie skundo nenagrinėjimą Pareiškėjas informuotas 2019-08-13 Skyriaus raštu Nr. SD-05-9836.“

6.11. „[...]. 2019-08-12 per viešą internetinę prieigą „Mano vyriausybė“ VDI gautas 2019-08-11 Pareiškėjo skundas dėl galimų darbo organizavimo pažeidimų Bendrovės padalinyje [...], galimo darbo užmokesčio mokėjimo pažeidimų Bendrovėje ir administracinių baudų skyrimo tvarkos, [...]. Įvertinus skunde nurodytas aplinkybes, klausimai dėl darbo organizavimo tvarkos Bendrovės padalinyje [...] ir darbo užmokesčio mokėjimo tvarkos Bendrovėje palikti nenagrinėti, vadovaujantis Taisyklių 17 p., kadangi dėl šių klausimų pasisakyta jau buvo 2018-12-18, 2019-02-20, 2019-03-15, 2019-08-13 Skyriaus atsakymuose, o Pareiškėjas 2019-08-12 skunde naujų aplinkybių nepateikė. Apie aukščiau nurodytų klausimų nenagrinėjimą Pareiškėjas informuotas 2019-09-09 raštu Nr. SD-05-10918, taip pat buvo suteikta teisinė konsultacija dėl skunde keliamų klausimų.“

6.12. „[...]. [2019-09-19] per viešą internetinę prieigą „Mano vyriausybė“ VDI gautas [2019-09-19] Pareiškėjo skundas dėl galimų darbo užmokesčio ir atostoginių mokėjimo tvarkos pažeidimų. [...]. Patikrinimas atliktas neišvykstant į Bendrovę pagal darbdavio pateiktus dokumentus, kuriuos įvertinus darbo įstatymų pažeidimų nenustatyta. 2019-10-10 Skyriaus rašte Nr. SD-05-12486 Pareiškėjui suteikta teisinė konsultacija dėl darbo užmokesčio ir atostoginių mokėjimo tvarkos, taip pat nurodyta individualių darbo ginčų nagrinėjimo tvarka. Pareiškėjas informuotas, kad išsamesnė informacija apie atliktą tyrimą nesuteikta, vadovaujantis Taisyklių 70 p.“

6.13. „[...], visi Pareiškėjo skundai dėl galimų darbo įstatymų pažeidimų Bendrovėje, buvo nesusiję su jo pažeistomis teisėmis ir/ar jo teisėtų interesų pažeidimu ir nagrinėjant skundus, Skyriaus pareigūnams netrūko informacijos reikalingos jų nagrinėjimui, todėl dėl papildomos informacijos pateikimo ar jau turimos patikslinimo į Pareiškėją nebuvo kreiptasi. [...].“

6.14. „[...] visi aukščiau nurodyti Skyriaus atsakymai Pareiškėjui (išskyrus 2019-06-21, 2019-08-11 ir [2019-09-19]) buvo skundžiami VDI administracijai. Įvertinus Pareiškėjui teiktus atsakymus, pirminių tyrimų medžiagą, pareigūnų paaiškinimus ir kt. pažeidimų tiriant pirminius skundus nenustatyta ir apie atliktus tyrimus Pareiškėjas informuotas 2019-04-29 VDI sprendimu Nr. SD-25-5272, 2019-06-05 VDI raštu Nr. SD-125-7031, 2019-06-19 VDI raštu Nr. SD-125-7632,

2019-07-26 VDI sprendimu Nr. SD-125-9089 ir 2019-07-25 išvadomis Nr. B12.02-16 ir 2019-09-10 VDI sprendimu Nr. SD-125-10959 ir 2019-09-10 išvadomis Nr. B12.02-27 [...].“

6.15. „[...]. 2019-04-15 – 2019-05-06 atliekant patikrinimus Bendrovėje ir nustačius darbo įstatymų pažeidimus, Bendrovės įgaliotas asmuo buvo patrauktas administracinėn atsakomybėn, pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 96 str. 3 d., jo atžvilgiu 2019-05-06 buvo surašytas administracinių nusižengimų protokolas (toliau – ANP) Nr. ATPP 0359-0311 ir skirta 40 eurų administracinė bauda vadovaujantis ANK 608, 609 ir 610 straipsniais. Paaiškiname, kad pagal ANK 609 str. 2 d., surašant ANP, tais atvejais kai nėra ANK 610 str. 2 d. nurodytų pagrindų (aptariama atveju tokių pagrindų nebuvo), pareigūnas į ANP įrašo administracinį nurodymą, kuriame siūloma susimokėti nustatyto administracinio dydžio baudą nustatytais terminais ir tvarka. ANK 610 str. 1 d. nustato, kad administracinis nurodymas – į administracinio nusižengimo protokolą įrašomas pasiūlymas asmeniui per penkiolika kalendorinių dienų nuo administracinio nusižengimo protokolo įteikimo dienos, o kai administracinio nusižengimo protokolas su administraciniu nurodymu surašomas administracinėn atsakomybėn traukiamam asmeniui nedalyvaujant, – per trisdešimt kalendorinių dienų nuo administracinio nusižengimo protokolo su administraciniu nurodymu išsiuntimo dienos savo noru sumokėti baudą, lygią pusei minimalios baudos. Aptariamu atveju, ANK 96 str. 3 d. už darbo įstatymų, darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų pažeidimas numatė baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo aštuoniasdešimt iki aštuonių šimtų aštuoniasdešimt eurų, todėl vadovaujantis ANK 610 str. 1 d., administracinėn atsakomybėn traukiamam asmeniui ANK nustatyta tvarka buvo pasiūlyta sumokėti baudą, lygią pusei minimalios baudos, t. y. 40 eurų, kuri buvo sumokėta teisės aktų nustatytais terminais. 2019-04-15 – 2019-05-06 atliktų patikrinimų metu darbdavio administracijos atstovams 2019-05-06 taip pat buvo įteiktas VDI reikalavimas pašalinti pažeidimus Nr. R1 0359-0946, o reikalavime nurodyti pažeidimai pašalinti nurodytais terminais.“

6.16. „[...]. VDI gauti [Pareiškėjo] skundai dėl Skyriaus veiksmų, nagrinėjant Pareiškėjo skundus dėl galimų darbo įstatymų pažeidimų Bendrovėje:

6.16.1. 2019-04-01 el. laišku VDI gautas 2019-03-28 Pareiškėjo skundas, [...];

6.16.2. 2019-05-20 ir 2019-05-21 el. paštu VDI gauti 2019-05-17 ir 2019-05-20 Pareiškėjo skundai, [...];

6.16.3. 2019-06-13 ir 2019-06-18 el. paštu VDI gautas 2019-06-13 Pareiškėjo skundas, [...];

6.16.4. 2019-07-23 per viešą internetinę prieigą „Mano vyriausybė“ VDI gautas Pareiškėjo 2019-07-23 skundas, [...];

6.16.5. 2019-08-16 el. paštu VDI gauti 2019-08-11 ir 2019-08-14 Pareiškėjo skundai, [...].“

6.17. „[...]. Nagrinėjant 2019-04-01 VDI gautą 2019-03-28 Pareiškėjo skundą, dėl Skyriaus pareigūnų veiksmų tiriant Pareiškėjo 2019-02-18 ir 2019-03-12 skundus dėl galimų darbo įstatymų pažeidimų Bendrovės padaliniuose, buvo įvertinti Skyriaus pareigūnų veiksmai nagrinėjant 2019-02-18, 2019-03-12, 2018-12-04 Pareiškėjo skundus ir pažeidimų nenustatyta. [...]. Apie VDI atliktus veiksmus Pareiškėjas informuotas 2019-04-29 VDI sprendimu Nr. SD-25-5272. [...].“

6.18. „2019-05-20 ir 2019-05-21 VDI gautuose 2019-05-17 ir 2019-05-20 Pareiškėjo skunduose buvo keliami tie patys klausimai kaip ir 2018-12-04, 2019-01-23, 2019-02-18, 2019-03-12 bei [2019-03-28] skunduose (DK pažeidimai Bendrovės padaliniuose susiję su darbo ir poilsio režimu, apmokėjimu, kasmetinių atostogų suteikimu), kurie jau buvo išnagrinėti VDI (Pareiškėjui teikti Skyriaus 2018-12-18 Nr. SD-05-16419, 2019-02-20 Nr. SD-05-2298 ir 2019-03-15 Nr. SD-05-3343 atsakymai ir priimtas 2019-04-29 Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus sprendimas Nr. SD-25-5272). [...]. Pareiškėjo 2019-05-17 ir 2019-05-20 skunduose nenustačius naujų aplinkybių leidžiančių abejoti ankstesnių VDI atsakymų ir 2019-04-29 priimto sprendimo Nr. SD-25-5272 pagrįstumu, vadovaujantis Taisyklių 17 p. klausimai susiję su galimais netinkamais Skyriaus pareigūnų veiksmais ir galimais darbo įstatymų pažeidimais Bendrovės

padaliniuose buvo nenagrinėti. Pareiškėjas buvo informuotas 2019-06-05 VDI raštu Nr. SD-125-7031, suteikiant teisinę konsultaciją darbo teisės klausimais bei informuojant, kad pagal Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos įstatymo 10 str. Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus sprendimai skundžiami administraciniam teismui.“

6.19. „2019-06-13 ir 2019-06-18 VDI gautas 2019-06-13 Pareiškėjo skundas (dėl galimų DK pažeidimų Bendrovės padaliniuose susijusių su darbo ir poilsio režimu, apmokėjimu, kasmetinių atostogų suteikimu, teikiamos rekomendacijos darbdaviui dėl darbo organizavimo Bendrovės padaliniuose) kuris iš esmės buvo analogiškas 2019-05-17 ir 2019-05-20 Pareiškėjo skundams ir VDI tais pačias klausimais jau buvo pasisakiusi 2019-06-05 rašte Nr. SD-125-7031, todėl vadovaujantis Taisyklių 17 p. skundas nenagrinėtas. Pareiškėjas apie tai informuotas 2019-06-19 VDI raštu Nr. SD-125-7632.“

6.20. „2019-07-23 VDI buvo gautas 2019-07-23 Pareiškėjo skundas dėl Skyriaus veiksmų nagrinėjant 2019-07-09 skundą (nurodoma, kad 2019-07-16 Skyriaus atsakyme Nr. SD-05-8747 nepasisakyta visais 2019-07-09 Pareiškėjo skunde keliamais klausimais). Įvertinus 2019-07-09 skundą tyrusių Skyriaus pareigūnų veiksmus pažeidimų nenustatyta, o Pareiškėjas informuotas 2019-07-26 VDI sprendimu Nr. SD-125-9089 ir 2019-07-25 išvadomis Nr. B12.02-16.“

6.21. „2019-08-16 VDI gauti 2019-08-11 ir 2019-08-14 Pareiškėjo skundai dėl Skyriaus pareigūnų veiksmų nagrinėjant 2019-07-15 ir 2019-07-18 Pareiškėjo skundus dėl galimų darbo įstatymų pažeidimų Bendrovės padaliniuose ir pareigūnų veiksmų patraukiant Bendrovės administracijos atstovus administracinėn atsakomybėn. Įvertinus skundus tyrusių Skyriaus pareigūnų veiksmus pažeidimų nenustatyta. Reaguojant į Pareiškėjo 2019-08-11 ir 2019-08-14 skunduose nurodytus galimus darbo įstatymų pažeidimus, VDI Vidaus tyrimų ir veiklos procesų skyriaus pareigūnai 2019-08-29 atliko patikrinimus tiek Pareiškėjo nurodytuose, tiek ir kituose Bendrovės padaliniuose [...]. Patikrinimo metu įvertinus nustatytas faktines aplinkybes, Bendrovės darbuotojų paaiškinimus (kuriuose buvo paneigti visi Pareiškėjo nurodyti galimi darbo įstatymų pažeidimai), Bendrovės administracijos pateiktus dokumentus, darbo įstatymų pažeidimų nenustatyta. Apie tyrimo rezultatus Pareiškėjas informuotas 2019-09-10 VDI sprendimu Nr. SD-125-10959 ir 2019-09-10 išvadomis Nr. B12.02-27.“

6.22. „[...]. 2019 metais iš Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) buvo gauti 3 Pareiškėjo skundai dėl Skyriaus pareigūnų veiksmų ir 1 paklausimas dėl DK nuostatų taikymo:

6.22.1. 2019-05-20 VDI gautas SADM 2019-05-17 raštas Nr. (8.6-45)SD-2627, kuriuo buvo persiūstas 2019-05-17 Pareiškėjo skundas, [...];

6.22.2. 2019-05-21 VDI gautas SADM 2019-05-21 raštas Nr. (8.6-45)SD-2685 skundas, kuriuo buvo persiūstas 2019-05-20 skundas, [...];

6.22.3. 2019-06-18 VDI gautas SADM 2019-06-18 raštas Nr. (8.6-45)SD-3134, kuriuo persiūstas 2019-06-13 Pareiškėjo skundas, [...];

6.22.4. 2019-09-18 VDI buvo gautas SADM 2019-09-13 raštas Nr. (8.6-45)SD-4519, kuriuo buvo persiūstas 2019-09-11 Pareiškėjo prašymas dėl DK nuostatų taikymo išaiškinimo. [...].

Informuojame, kad iš kitų institucijų Pareiškėjo skundų dėl galimai netinkamų Skyriaus veiksmų 2019 metais negauta.“

6.23. „[...]. 2019-05-20 ir 2019-05-21 iš SADM gautuose 2019-05-17 ir 2019-05-20 Pareiškėjo skunduose buvo keliami tie patys klausimai (DK pažeidimai Bendrovės padaliniuose susiję su darbo ir poilsio režimu, apmokėjimu, kasmetinių atostogų suteikimu) kaip ir 2018-12-05, 2019-01-23, 2019-02-18, 2019-03-12 bei 2019-04-29 skunduose, kurie jau buvo išnagrinėti VDI (Pareiškėjui teikti Skyriaus 2018-12-18 Nr. SD-05-16419, 2019-02-20 Nr. SD-05-2298 ir 2019-03-15 Nr. SD-05-3343 atsakymai ir priimtas 2019-04-29 Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus sprendimas Nr. SD-25-5272). Pareiškėjo 2019-05-17 ir 2019-05-20 skunduose nenustačius naujų aplinkybių, leidžiančių abejoti ankstesnių VDI atsakymų ir 2019-04-29 priimto sprendimo Nr. SD-25-5272 pagrįstumu, vadovaujantis Taisyklių 17 p., klausimai, susiję su galimai

netinkamais Skyriaus pareigūnų veiksmais ir galimais darbo įstatymų pažeidimais Bendrovės padaliniuose, buvo nenagrinėti. Apie atliktą tyrimą Pareiškėjas ir SADM buvo informuoti 2019-06-05 VDI raštu Nr. SD-125-7031. VDI rašte Pareiškėjui taip pat buvo suteikta konsultacija DK taikymo klausimais. Pareiškėjas informuotas, kad pagal Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos įstatymo 10 str. Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus sprendimai skundžiami administraciniam teismui.“

6.24. „2019-06-18 iš SADM gautas 2019-06-13 Pareiškėjo skundas (dėl galimų DK pažeidimų Bendrovės padaliniuose susijusių su darbo ir poilsio režimu, apmokėjimu, kasmetinėmis atostogomis, taip pat teikiamos rekomendacijos darbdaviui dėl darbo organizavimo Bendrovės padaliniuose) iš esmės buvo analogiškas 2019-05-17 ir 2019-05-20 Pareiškėjo skundams (DK pažeidimai Bendrovės padaliniuose susiję su darbo ir poilsio režimu, apmokėjimu, kasmetinių atostogų suteikimu) ir VDI tais pačiais klausimais jau buvo pasisakiusi 2019-06-05 rašte Nr. SD-125-7031, todėl vadovaujantis Taisyklių 17 p., skundas nenagrinėtas. Pareiškėjas ir SADM apie tai informuoti 2019-06-19 VDI raštu Nr. SD-125-7632.“

6.25. „2019-09-18 VDI buvo gautas SADM 2019-09-13 raštas Nr. (8.6-45)SD-4519, kuriuo buvo persiųstas 2019-09-11 Pareiškėjo prašymas dėl teisinės konsultacijos suteikimo DK taikymo klausimais. [...]. Pareiškėjas ir SADM informuoti 2019-10-14 VDI raštu Nr. SD-125-12598. [...]. [„Paaiškiname, kad pagal Taisyklių 107 p. VDI gautuose pareiškėjų paklausimuose pateikta informacija netikrinama, t. y. preziumuojama, kad ji yra teisinga ir atsakymas į paklausimą rengiama pagal asmens jame pateiktus duomenis. Paklausimą pateikusiam asmeniui teikiama VDI konsultacija neturi norminio teisės akto galios (Taisyklių 108 p.), o darbo ginčus nagrinėjantys subjektai (darbo ginčų komisijos ir teismai) priimdami sprendimus yra savarankiški ir nepriklausomi (Darbo ginčų reglamento 3 p., Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 2 str.), todėl 2019-10-14 VDI rašte Pareiškėjas buvo informuotas, kad VDI specialistų nuomonė ir konsultacijos darbo ginčus nagrinėjantiems subjektams neprivalomos. [...], VDI suteikusi konsultaciją Pareiškėjui, informavo, kad VDI specialistų nuomonė ir konsultacijos darbo ginčus nagrinėjantiems institucijoms neprivalomos. Tai reiškia, kad tiek darbo ginčų komisijos, tiek teismai priimdami sprendimus yra savarankiški ir nepriklausomi, ir VDI nuomone, tai nesudaro jokio pagrindo teigti, kad suteikdama tokią informaciją VDI „nevykdo savo tiesioginių funkcijų, bet ir neneša jokios atsakomybės paaiškindami įstatymus“ ir pan. Informuojame, kad pagal Taisyklių 110 p. už suteiktos konsultacijos kokybę atsako jį rengęs bei pasirašęs darbuotojas“].“

6.26. „[...] [...] Pareiškėjas buvo informuotas apie pasitvirtinusias/nepasitvirtinusias jo skunduose nurodytas aplinkybes ir Bendrovės administracijos atžvilgiu taikytas administracinio poveikio priemones (pvz. 2019-04-29 VDI sprendimas Nr. SD-25-5272, 2019-06-05 VDI raštas Nr. SD-125-7031, 2019-09-10 VDI išvados Nr. B12.02-27), [...]. Pareiškėjui taip pat buvo suteikta informacija, kad jis turi teisę susipažinti su atliktų tyrimų medžiaga Skyriaus patalpose Taisyklių 122 p. nustatyta tvarka. Pareiškėjas šia teise pasinaudojo ir 2019-09-23 atvykus į Skyrių (Respublikos g. 38, Panevėžys) buvo aptarti atliktų patikrinimų rezultatai, [...]“

6.27. „[...] VDI pareigūnai 2018 – 2019 metais atlikdami patikrinimus Bendrovėje ir nustatę darbo įstatymų pažeidimus, Bendrovės administracijos atžvilgiu taikė sekančias administracinio poveikio priemones:

2018-12-14 surašytas ir įteiktas VDI reikalavimas pašalinti pažeidimus Nr. R1 0844-0045, taip pat įteikta VDI rekomendacija Nr. TA (D T nuo 2017-07-01) 0844 – 0017;

2019-05-06 Bendrovės administracijos atstovo atžvilgiu taikyta administracinė atsakomybė ir surašytas administracinio nusižengimo protokolas Nr. ATPP 0359-0311, bei įteiktas VDI reikalavimas pašalinti pažeidimus Nr. R1 0359-0946.

Reikalavimuose nurodytus darbo įstatymų pažeidimus Bendrovės administracija šalino nustatytais terminais ir pakartotinių VDI patikrinimų metu (2019-02-14, 2019-03-05, 2019-06-28, 2019-08-29, 2019-09-19) darbo įstatymų pažeidimų nenustatyta, todėl darytina išvada, kad VDI savo funkcijas numatytas Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos įstatymo 4 str. (norminių

darbo teisės aktų pažeidimų prevencija ir kontrolė) atliko tinkamai, [...].“

6.28. „Skyriaus pareigūnų nuolatinų patikrinimų metu Bendrovėje, kai kuriais atvejais buvo nustatyti darbo įstatymų pažeidimai, dėl kurių Bendrovės administracijos atžvilgiu buvo taikytos atitinkamos poveikio priemonės – teikti du reikalavimai pašalinti pažeidimus R1, surašytas administracinio nusižengimo protokolas. Skyriaus ir VDI vidaus tyrimų ir veiklos procesų kontrolės skyriaus pareigūnų 2019-02-14, 2019-03-05, 2019-06-28, 2019-09-19, 2019-08-29 atliktų pakartotinių patikrinimų metu, Bendrovėje darbo įstatymų pažeidimų nenustatyta, todėl darytina išvada, kad VDI pareigūnų vykdyta nuolatinė kontrolė ir taikytos administracinio poveikio priemonės buvo pakankamos ir adekvačios nustatytiems darbo įstatymų pažeidimams šalinti.“

6.29. „Paaikškiname, kad nepriklausomai nuo to kas teikia skundą, gavus informaciją apie galimai netinkamus VDI pareigūnų veiksmus, VDI veikia Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka, t. y. vertinami pareigūnų veiksmai, priimami atitinkami sprendimai ir informuojami pareiškėjai teisės aktų nustatyta tvarka. [...].“

6.30. „[...] VDI nuomone, Pareiškėjas daugelyje atveju piktnaudžiavo savo, kaip pareiškėjo teise. Pareiškėjas niekada nebuvo Bendrovės darbuotoju, skunduose nurodydavo tuos pačius darbo teisės aktų pažeidimus (pažeidimai susiję su darbo laiko apskaita, darbo laiko režimu, apmokėjimu už darbą, kasmetinių atostogų suteikimu ir pan.) ir neatsižvelgdamas į VDI pateiktus atsakymus ar priimtus sprendimus, nevertindamas juose suteiktų teisinių konsultacijų, teikdavo naujus skundus. Skundai VDI dažnai buvo teikiami tą pačią ar kitą dieną, gavus atsakymą iš VDI, [...].“

6.31. „Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Integracijos su VSDFV informacinės sistemos duomenis, 2019-12-23 Bendrovėje dirbo 129 darbuotojai, tuo tarpu skundai dėl galimų darbo įstatymų pažeidimų per 2019 metus gauti tik iš Pareiškėjo, kuris kaip jau buvo nurodyta, su Bendrove niekada nebuvo susijęs darbo santykiais [...].“

6.32. **Pareiškėjo 2019-09-23 prašyme, adresuotame VDI Panevėžio teritoriniam skyriui (kopija), nurodyta:**

„Prašau leisti man susipažinti su UAB „A“ tyrimo medžiaga“.

6.33. **VDI Panevėžio teritorinio skyriaus 2019-09-26 išvadoje Nr. 5VD-330 (kopija), be kita ko, nurodyta:**

„2019-09-23 [...] [Pareiškėjas] Panevėžio teritorinio skyriaus informaciniu telefonu [...] pranešė, kad vyksta iš Vilniaus į Panevėžio skyrių, turi leidimą susipažinti su jo skundų tyrimo medžiaga. [...]. [...], atvykus [Pareiškėjui], buvo paprašyta [Pareiškėjo] parašyti prašymą leisti susipažinti su jo skundų dėl [Bendrovės] tyrimo medžiaga ir pateiktas užpildyti pasirašyti konfidencialumo pažymėjimas. Pasirašius dokumentus, [Pareiškėjas] buvo pakviestas į skyriaus [...] kabinetą. [...]. Susitikimo metu buvo aptarti patikrinimo rezultatai, nepažeidžiant Asmens duomenų apsaugos įstatymo nuostatų, DK nuostatos, reglamentuojančios darbo ir poilsio laiko režimą, atostogų suteikimo tvarką, vairuotojų darbo ypatumus bei klausimai, susiję su individualių darbo ginčų sprendimo tvarka. Susitikimo metu [Pareiškėjui] buvo atsakyta į visus jo iškeltus klausimus.“

6.34. **VDI 2019-04-29 raštas Nr. SD-25-5272, adresuotas Pareiškėjui (kopija), kuriame, be kita ko, nurodyta:**

„[...] visa Jūsų ankstesnių pranešimų VDI tyrimo bei pakartotinai pagal šį Skundą atliktų UAB „A“ patikrinimų medžiaga yra VDI Panevėžio teritoriniame skyriuje [...]. Nepažeidžiant Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo bei kitų norminių teisės aktų reikalavimų, Jūs turite teisę susipažinti su VDI esančia Jūsų prašymu atlikto tyrimo medžiaga. [...].“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

7. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

7.1. **Istatymai:**

7.1.1. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

12 *straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų

piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]. 4. Seimo kontrolieriai netiria skundų dėl darbo teisinių santykių, [...].“

7.1.2. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme* nustatyta:

4 *straipsnio 1 dalis* – „Institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams (toliau – pareiškėjas) dokumentus, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus.“

7.1.3. *Viešojo administravimo įstatyme* nustatyta:

3 *straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...].“

7.1.4. *Valstybės tarnybos įstatyme* nustatyta:

3 *straipsnio 1 dalis* – „Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai yra šie: [...] 8) sąžiningumas ir nešališkumas. Valstybės tarnautojas privalo būti objektyvus, priimdamas sprendimus vengti asmeniškumų; išklausti ir pateikti tokią informaciją, kuri padėtų asmeniui priimti tinkamiausią sprendimą; nedemonstruoti savo simpatijų ar antipatijų ir išskirtinio dėmesio atskiriems asmenims ar jų grupėms; [...].“

7.1.5. *Darbo kodekse* nustatyta:

18 *straipsnis* – „Šio kodekso ir kitų darbo teisės normų vykdymą pagal teisės aktų nustatytą kompetenciją kontroliuoja ir jų pažeidimų prevenciją vykdo Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinė darbo inspekcija) ir kitos institucijos.“

7.1.6. *Valstybinės darbo inspekcijos įstatyme* nustatyta:

8 *straipsnio 2 dalis* – „Vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius: [...]; 4) nagrinėja piliečių ir asmenų prašymus ir skundus dėl Valstybinės darbo inspekcijos inspektorių veiksmų ir jų priimtų sprendimų teisėtumo; [...]; [...].“

10 *straipsnis* – „Valstybinės darbo inspekcijos inspektorių veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami vyriausiajam valstybiniam darbo inspektoriui arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui. Vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus sprendimai gali būti skundžiami administraciniam teismui.“

7.2. **Kiti teisės aktai:**

7.2.1. Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. gegužės 12 d. įsakymu Nr. A1-316 (socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. gruodžio 10 d. įsakymo Nr. A1-595 redakcija) patvirtintuose Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatuose reglamentuojama:

7 *punktas* – „Pagrindiniai Valstybinės darbo inspekcijos veiklos tikslai yra: 7.1. vykdyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso, darbuotojų saugą ir sveikatą bei darbo santykius reglamentuojančių įstatymų ir kitų norminių teisės aktų nuostatų laikymosi kontrolę ir jų pažeidimų prevenciją; 7.2. vykdyti nelaimingų atsitikimų darbe bei profesinių ligų prevenciją.“

8 *punktas* – „Valstybinė darbo inspekcija: 8.1.1. kontroliuoja Darbo kodekso ir kitų darbo teisės normų vykdymą ir atlieka jų pažeidimų prevenciją, tikrina, kaip įmonėse laikomasi darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimų bei kolektyvinių sutarčių nuostatų, teikia darbdaviams reikalavimus, nurodymus, išvadas ir rekomendacijas; 8.1.2. tikrina, ar naudojamos darbo priemonės, darbovietės, technologiniai procesai, darbo sąlygos atitinka darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus, ar organizuojamas saugus transporto priemonių eismas įmonėse; [...]; 8.1.8. tikrina darbuotojų saugos ir sveikatos garantijų taikymą, kaip organizuojamas darbo ir poilsio laikas darbuotojams iki 18 metų, nėščioms, neseniai pagimdžiusioms, krūtimi maitinančioms darbuotojoms ir neįgaliems darbuotojams; [...].“

10 *punktas* – „Valstybinės darbo inspekcijos inspektorius vykdo planinius ir neplaninius darbdavių patikrinimus.“

7.2.2. Vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2016-01-11 įsakymu Nr. EV-3 (vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2018-01-11 įsakymo Nr. EV-10 redakcija) patvirtintose *Prašymų ir skundų nagrinėjimo bei asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos valstybinėje darbo inspekcijoje taisyklėse* reglamentuojama:

17 punktas – „Prašymas, su kuriuo tas pats asmuo per vienus metus kreipiasi į VDI tuo pačiu klausimu, kurį VDI ar kita kompetentinga institucija jau išnagrinėjo ir pateikė atsakymą, arba jeigu paaiškėja, kad tuo pačiu klausimu sprendimą yra priėmusi darbo ginčus nagrinėjanti institucija – darbo ginčų komisija ar teismas, pakartotinai nenagrinėjamas, jeigu nenurodomos naujos aplinkybės, sudarančios prašymo pagrindą, ar nepateikiami papildomi argumentai, leidžiantys abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu. Kai pakartotinis prašymas nenagrinėjamas, per 5 darbo dienas nuo pakartotinio prašymo užregistravimo asmeniui pranešamos nenagrinėjimo priežastys.”

39 punktas – „Skundai, kuriuose pateikiama informacija nėra susijusi su ją pateikusių asmenų pažeistomis teisėmis ir/ar jo teisėtais interesais, tiriami pagal suteiktą informaciją.“

66 punktas – „Skundą nagrinėjantis VDI valstybės tarnautojas pateikia išvada, kurių pagrindu Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius priima administracinės procedūros sprendimą, kuriuo baigiama administracinė procedūra. Išvadose nurodomos su skundo nagrinėjimu susijusios faktinės aplinkybės, skundžiami VDI valstybės tarnautojų veiksmai ar priimti sprendimai ir pateikiamas argumentuotas situacijos teisinis įvertinimas. Administracinės procedūros sprendime išreiškiama Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus valia dėl išnagrinėto prašymo, skundo ir nurodoma sprendimo apskundimo tvarka. Išvada ir administracinės procedūros sprendimas gali būti pateikiami tiek kartu (viename dokumente), tiek atskirai. Dėl minėtų dokumentų įforminimo sprendžia VDI skyriaus, nagrinėjančio skundą, vedėjas.

70 punktas – „Išnagrinėjus skundą, kuriame pateikiama informacija nėra susijusi su ją pateikusių asmenų pažeistomis teisėmis ir/ar jo teisėtais interesais, šis asmuo informuojamas apie tyrimą pagal VDI kompetenciją, nepažeidžiant asmens duomenų teisinės apsaugos reikalavimų, taip pat įstatymų saugomų valstybės, tarnybos, komercinės, profesinės ir kitų paslapčių apsaugos reikalavimų ir laikantis kitų įstatymuose numatytų apribojimų ir draudimų.“

73 punktas – „Administracinė procedūra baigiama administracinės procedūros sprendimo priėmimu. Asmeniui, dėl kurio pradėta administracinė procedūra, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinės procedūros sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinės procedūros sprendimą ir nurodomos faktinės aplinkybės, nustatytos skundo nagrinėjimo metu, teisės aktai, kuriais vadovaujantis priimtas administracinės procedūros sprendimas, ir sprendimo apskundimo tvarka. Asmeniui, kuris kreipėsi dėl administracinės procedūros pradėjimo, per 3 darbo dienas nuo administracinės procedūros sprendimo priėmimo dienos, laikantis asmens duomenų teisinę apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, raštu pateikiama informacija apie priimtą administracinės procedūros sprendimą.“

107 punktas – „Individualiame paklausime pateikti duomenys netikrinami, t. y. pripažįstama, kad duomenys yra teisingi ir individuali konsultacija rengiama pagal pateiktus duomenis.“

108 punktas – „Paklausėjui teikiama individuali konsultacija neturi teisės norminio akto galios, tačiau tai yra VDI vieša konsultacija.“

109 punktas – „Individuali konsultacija yra skirta tik tam paklausėjui, kuris pateikė individualų paklausimą. Tais atvejais, kai į VDI kreipiasi paklausėjo atstovas, prie individualaus paklausimo turi būti pridėta dokumento, patvirtinančio jo įgaliojimus, kopija.“

110 punktas – „Rengiamos rašytinės individualios konsultacijos pradžioje trumpai išdėstomas nagrinėjamas klausimas, išsamiai dėstoma konsultacija, pabaigoje nurodomos asmens, pasirašančio individualią konsultaciją, pareigos, vardas, pavardė ir konsultacijos pasirašomos (elektroniniu paštu siunčiama skenuota dokumento kopija), taip pat nurodoma vykdytojo nuoroda vardas, pavardė, telefono numeris, elektroninio pašto adresas. Individuali konsultacija turi būti aiški ir išsami, o už konsultacijos kokybę atsako jį rengęs bei pasirašęs darbuotojas.“

122 punktas – „VDI administracijos ir teritoriniuose skyriuose gautų prašymų ir skundų nagrinėjimo dokumentai lieka juose ir saugoma VDI dokumentacijos plane nurodytais terminais. Pareiškėjas, pateikęs VDI prašymą susipažinti su saugomais prašymo ar skundo tyrimo dokumentais, su jais supažindinamas teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą Valstybinėje darbo inspekcijoje, nustatyta tvarka. Jeigu reikalaujamos informacijos ar oficialaus dokumento pateikimas pažeis kitų asmenų teises ir teisėtus interesus, arba jei toks pateikimas yra ribojamas pagal Europos parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo nuostatas, gali būti pateikiama tik ta informacijos (dokumentų) dalis, kuri nepažeidžia kitų asmenų teisių ir teisėtų interesų arba įvardintų teisės aktų reikalavimų.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. **Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika (2004-12-13 nutarimas):**

„[...] [...] konstitucinis teisinės valstybės principas reikalauja, kad jurisdikcinės ir kitos teisės taikymo institucijos būtų nešališkos, nepriklausomos, siektų nustatyti objektyvią tiesą ir sprendimus priimtų tik teisės pagrindu [...] [...] Iš Konstitucijos išplaukia, kad valstybės tarnyba, kaip profesinės veiklos sistema, turi būti nešališka, [...] [...] Valstybės tarnautojai neturi teikti kokių nors pirmenybių kuriems nors asmenims dėl jų politinių, moralinių, religinių ar kitokių pažiūrų, įsitikinimų ar veiklos arba kitokio jų statuso. Priešingu atveju būtų nukrypstama ir nuo konstitucinio visų asmenų lygiateisiškumo principo, draudžiančio asmenų diskriminaciją ar privilegijų jiems teikimą. [...]“

9. **Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika:**

9.1. nutartyje administracinėje byloje Nr. A143-2741/2011 yra konstatuota:

„[...] [...] Kaip pažymėta aukščiau, atsakovas, atlikęs paminėto pareiškėjų skundo patikrinimo procedūrą, galėjo taikyti bankroto administratoriui (trečiajam suinteresuotam asmeniui) [Bankroto administratorių veiklos kontrolės taisyklių] (17 arba 19 p.) numatytą poveikio priemonę arba jų netaikyti. Kolegija pažymi, kad tai yra atsakovo diskrecija. ABTĮ taikymo požiūriu, vienokios arba kitokios poveikio priemonės taikymas arba jų netaikymas negali būti laikomas pareiškėjų teisių arba įstatymų saugomų interesų pažeidimu, nes visais atvejais tai nesukeltų ir nesukėlė pareiškėjams tam tikrų tiesioginių teisinių pasekmių. [...]“;

9.2. nutartyje administracinėje byloje Nr. A261-610/2014 yra konstatuota:

„[...] [...] viešojo administravimo subjektas, bet kokiu būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatyta būdu. Tačiau tai nereiškia, kad VAI, kitų šiam ginčui aktualių teisės aktų taikymo požiūriu atsakovas privalo veikti taip, kaip to prašo besikreipiantys į juos asmenys [...] [...]“;

9.3. nutartyje administracinėje byloje A-1150-520/2016 yra konstatuota:

„[...] [...] atsakovas savo kompetencijos ribose įvykdė pareigą ir pateikė pareiškėjui tinkamą atsakymą, o tai, kad pareiškėjo netenkina skundžiamame atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, nėra pagrindas pripažinti, jog pats atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis Viešojo administravimo įstatymo nuostatų. [...]“

Tyrimo išvados

10. Šio tyrimo metu esminė vertintina aplinkybė - VDI pareigūnų veiksmai (neveikimas), teikiant Pareiškėjui informaciją apie atliktus Bendrovės (kaip darbdavio) patikrinimus ir šių patikrinimų rezultatus pagal Pareiškėjo pateiktus skundus (pranešimus), nesusijusius su jo paties galimai pažeidžiamomis teisėmis.

11. Vadovaujantis Darbo kodekso 18 straipsnyje įtvirtintomis nuostatomis, šio kodekso ir kitų darbo teisės normų vykdymą pagal teisės aktų nustatytą kompetenciją kontroliuoja ir jų pažeidimų prevenciją, be kita ko, vykdo VDI.

Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų (toliau vadinama – Nuostatai) 7.1 punkte kaip vienas pagrindinių VDI veiklos tikslų yra įtvirtintas Darbo kodekso, darbuotojų saugą ir sveikatą bei darbo santykius reglamentuojančių įstatymų ir kitų norminių teisės aktų nuostatų laikymosi kontrolės ir jų pažeidimų prevencijos vykdymas. Atsižvelgiant į tai, VDAI turi pareigą kontroliuoti Darbo kodekso ir kitų darbo teisės normų vykdymą bei atlikti jų pažeidimų prevenciją, tikrinti, kaip įmonėse laikomasi darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimų, teikti darbdaviams reikalavimus, nurodymus, išvadas ir rekomendacijas, tikrinti, ar naudojamos darbo priemonės, technologiniai procesai, darbo sąlygos atitinka darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus, taip pat tikrinti darbuotojų saugos ir sveikatos garantijų taikymą, kaip organizuojamas darbo ir poilsio laikas darbuotojams ir pan. (pažymos 7.1.1 punktas). Vadovaujantis Nuostatų 10 punkto nuostatomis, yra vykdomi planiniai ir neplaniniai darbdavių patikrinimai. VDI pareigūnas, atlikdamas patikrinimus, savarankiškai pasirenka tikrinimo būdus, kryptis ir metodus (Nuostatų 14 punktas).

Seimo kontrolierius taip pat atkreipia dėmesį į Valstybės tarnybos įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 8 punkte įtvirtintą vieną iš pagrindinių valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principų – sąžiningumo ir nešališkumo principą, reiškiantį, kad valstybės tarnautojas privalo būti objektyvus, priimdamas sprendimus vengti asmeniškumų; išklaudyti ir pateikti tokią informaciją, kuri padėtų asmeniui priimti tinkamiausią sprendimą; nedemonstruoti savo simpatijų ar antipatijų ir išskirtinio dėmesio atskiriems asmenims ar jų grupėms. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkte reglamentuojamas objektyvumo principas, pagal kurį administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys, kad Konstitucinis Teismas savo doktrinoje yra konstatavęs: „[...] konstitucinis teisinės valstybės principas reikalauja, kad jurisdikcinės ir kitos teisės taikymo institucijos būtų nešališkos, nepriklausomos, siektų nustatyti objektyvią tiesą ir sprendimus priimtų tik teisės pagrindu“ ir kad „[...] valstybės tarnyba, kaip profesinės veiklos sistema, turi būti nešališka“ (pažymos 8 punktas).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Seimo kontrolierius pabrėžia, jog viešojo administravimo institucijų veikla (įtraukiant ir VDI) turi būti organizuojama taip, kad asmenims (pareiškėjams), besikreipiantiems į šias institucijas, nekiltų pagrįstų abejonių dėl institucijos nešališkumo ir objektyvumo.

12. Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams dokumentus (informaciją), išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus.

Pagal Prašymų ir skundų nagrinėjimo bei asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos valstybinėje darbo inspekcijoje taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės) 39 punkte įtvirtintas nuostatas, skundai, kuriuose pateikiama informacija nėra susijusi su ją pateikusio asmens pažeistomis teisėmis ir/ar jo teisėtais interesais, tiriami pagal suteiktą informaciją. Vadovaujantis to paties teisės akto 70 punkto nuostatomis, išnagrinėjus skundą, kuriame pateikiama informacija nėra susijusi su ją pateikusio asmens pažeistomis teisėmis ir/ar jo teisėtais interesais, šis asmuo turi būti informuojamas apie tyrimą pagal VDI kompetenciją, nepažeidžiant asmens duomenų teisinės apsaugos reikalavimų, taip pat įstatymų saugomų valstybės, tarnybos, komercinės, profesinės ir kitų paslapčių apsaugos reikalavimų ir laikantis kitų įstatymuose numatytų apribojimų ir draudimų.

Iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos nustatyta, kad VDI teritorinis Panevėžio skyrius (toliau vadinama ir – Skyrius) gavo Pareiškėjo **2018-12-04, 2019-01-02, 2019-01-22, 2019-02-18, 2019-03-12, 2019-06-21, 2019-09-19** skundus dėl galimų darbo įstatymų pažeidimų (darbo ir poilsio režimo, kasmetinių atostogų suteikimo, darbo laiko apskaitos, apmokėjimo už darbo organizavimo ir pan.) Bendrovėje (Bendrovės padaliniuose) (pažymos 6.3 –

6.8, 6.12 punktai). Pažymėtina, jog pirmiau minėtais skundais Pareiškėjas kreipėsi į Skyrių ne dėl savo galimai pažeidžiamų teisių Bendrovėje.

Atsižvelgiant į gautuose Pareiškėjo skunduose nurodytas aplinkybes, Skyrius atliko patikrinimus Bendrovėje (Bendrovės padaliniuose), kurių metu metu pagal kompetenciją įvertino faktines aplinkybes, Bendrovės administracijos pateiktą dokumentaciją, darbuotojų parodymus ir pan. Nustačius darbo įstatymų pažeidimus, Bendrovės administracijai įteikti VDI reikalavimai pašalinti pažeidimus Nr. R1 0844-0045, Nr. R1 0359-0946 (psžymos 6.3 ir 6.7 punktai), taip pat taktos administracinės teisinio poveikio priemonės (pažymos 6.15, 6.27, 6.28 punktai). Kaip minėta, VDI pareigūnas atlikdamas patikrinimą, turi teisę savarankiškai pasirinkti tikrinimo būdus, kryptis ir metodus, neprieštaraujančius imperatyvioms teisės aktų nuostatomis (Nuostatų 14 punktas). Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo doktrinoje taip pat yra akcentavęs, kad: „[...]“, atsakovas, atlikęs paminėto pareiškėjų skundo patikrinimo procedūrą, galėjo taikyti [...] (trečiajam suinteresuotam asmeniui) [...] numatytą poveikio priemonę arba jų netaikyti. Kolegija pažymi, kad tai yra atsakovo diskrecija. ABTĮ taikymo požiūriu, vienokios arba kitokios poveikio priemonės taikymas arba jų netaikymas negali būti laikomas pareiškėjų teisių arba įstatymų saugomų interesų pažeidimu, nes visais atvejais tai nesukeltų ir nesukėlė pareiškėjams tam tikrų tiesioginių teisinių pasekmių“ (pažymos 9.1 punktas). Taigi, kiekvienu konkrečiu atveju atlikdamas tyrimą, VDI pareigūnas savarankiškai sprendžia dėl patikrinimo priemonių, papildomų paaiškinimų paėmimo, taip pat dėl teisinio poveikio priemonių taikymo (pažeidimo nustatymo atveju).

Apie atliktus Bendrovės veiklos patikrinimus ir jų rezultatus Pareiškėjas iš esmės tinkamai informuotas šiais Skyriaus atsakymais: **2018-12-18 raštu Nr. SD-05-16419, 2019-01-09 raštu Nr. SD-05-397, 2019-02-20 raštu Nr. SD-05-2298, 2019-03-15 raštu Nr. SD-05-3343, 2019-07-10 raštu Nr. SD-05-8520, 2019-10-10 raštu Nr. SD-05-12486**, paaiškinant Pareiškėjui, kodėl detalesnė informacija apie atliktus patikrinimus jam neteiktina (pažymos 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 6.7 ir 6.12 punktai). Išsamesnė informacija Pareiškėjui minėtuose atsakymuose nepateikta vadovaujantis pirmiau minėtomis Taisyklių 70 punkto nuostatomis (Pareiškėjo skunduose pateiktos aplinkybės nebuvo susijusios su ją pateikusio asmens (Pareiškėjo) pažeistomis teisėmis ir/ar jo teisėtais interesais). Šiame kontekste Seimo kontrolierius pažymi, kad, remiantis tyrimo metu pateiktais VDI paaiškinimais (informacija), Pareiškėjas niekada nebuvo Bendrovės darbuotojas, visi Pareiškėjo skundai dėl galimų darbo įstatymų pažeidimų Bendrovėje ir atliktų tyrimų metu surinkta informacija niekaip nebuvo susijusi su jo pažeistomis teisėmis ir/ar jo teisėtais interesais (pažymos 6.2 ir 6.13 punktai). Taigi, Skyrius atsakymuose raštu pateikė Pareiškėjui tiek informacijos, kiek ji teiktina asmeniui, kurio teisės (teisėti interesai) nėra susiję su skunde nurodytomis aplinkybėmis. Šiame kontekste pažymėtina, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra konstatavęs: „[...] viešojo administravimo subjektas, bet kokių būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatytu būdu. Tačiau tai nereiškia, kad VAI, kitų šiam ginčui aktualių teisės aktų taikymo požiūriu atsakovas privalo veikti taip, kaip to prašo besikreipiantys į juos asmenys [...]“ (pažymos 9.2 punktas). Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje taip pat yra pažymėjęs: „atsakovas savo kompetencijos ribose įvykdė pareigą ir pateikė pareiškėjui tinkamą atsakymą, o tai, kad pareiškėjo netenkina skundžiamame atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, nėra pagrindas pripažinti, jog pats atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis [...] įstatymo nuostatų. [...]“ (pažymos 9.3 punktas).

Apibendrinant, konstatuotina, kad pirmiau minėti Skyriaus 2018-12-18 raštu Nr. SD-05-16419, 2019-01-09 raštu Nr. SD-05-397, 2019-02-20 raštu Nr. SD-05-2298, 2019-03-15 raštu Nr. SD-05-3343, 2019-07-10 raštu Nr. SD-05-8520, 2019-10-10 raštu Nr. SD-05-12486 pateikti atsakymai Pareiškėjui nesukelia jokių teisinių pasekmių, t. y. nurodytais raštais Pareiškėjui nėra suteiktos naujos teisės ir (ar) sukuriamos pareigos, Pareiškėjui buvo tinkamai atsakyta, informuojant apie Skyriaus atliktus Bendrovės patikrinimus ir šių patikrinimų rezultatus tiek ir tokia apimtimi, kiek

informacija teiktina raštu asmeniui, kurio teisės (teisėti interesai) niekaip nesusiję su skundžiamomis aplinkybėmis.

13. Seimo kontrolierius pažymi, kad Taisyklių 17 punkte reglamentuojama, jog prašymas, su kuriuo tas pats asmuo per vienus metus kreipiasi į VDI (VDI teritorinį skyrių) tuo pačiu klausimu, kurį VDI (VDI teritorinis skyrius) ar kita kompetentinga institucija jau išnagrinėjo ir pateikė atsakymą, pakartotinai nenagrinėjamas, jeigu nenurodomos naujos aplinkybės, sudarančios prašymo pagrindą, ar nepateikiami papildomi argumentai, leidžiantys abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu.

Iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos taip pat nustatyta, kad Skyrius gavo Pareiškėjo **2019-07-09, 2019-07-15, 2019-07-18, 2019-08-11 pakartotinius skundus** dėl galimų darbo ir poilsio režimo, apmokėjimo, darbo laiko apskaitos, darbo organizavimo, darbo užmokesčio mokėjimo ir pan. pažeidimų Bendrovėje, nesusijusių su paties Pareiškėjo galimai pažeidžiamomis teisėmis (pažymos 6.8 – 6.11 punktai). Skyriui įvertinus pirmiau minėtų skundų turinį ir nustatius, kad juose nurodytos skundžiamos aplinkybės jau buvo nagrinėtos Skyriuje atliekant patikrinimus ir vertinant Bendrovės veiklą pagal ankstesnius Pareiškėjo skundus, ir kad dėl šių aplinkybių jau buvo pasisakyta Skyriaus 2018-12-18 raštu Nr. SD-05-16419, 2019-02-20 raštu Nr. SD-05-2298, 2019-03-15 raštu Nr. SD-05-3343, pakartotiniai Pareiškėjo skundai nebuvo nagrinėjami.

Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjas 2019-07-09, 2019-07-15, 2019-07-18, 2019-08-11 pakartotiniuose skunduose nepateikė naujų aplinkybių, o dėstė tuos pačius klausimus kaip ankstesniuose savo pranešimuose, darytina išvada, kad Skyrius pagrįstai jų nenagrinėjo iš esmės, apie tai tinkamai informuodamas šiais Skyriaus atsakymais: 2019-07-16 raštu Nr. SD-05-8747, 2019-08-13 raštu Nr. SD-05-9836, 2019-09-09 raštu Nr. SD-05-10918 (pažymos 6.8, 6.9, 6.11 punktai). Šiame kontekste Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį, kad tuo atveju, kai pakartotinis prašymas nenagrinėjamas, per 5 darbo dienas nuo pakartotinio prašymo užregistravimo asmeniui turi būti pranešamos nenagrinėjimo priežastys. Apie Pareiškėjo 2019-07-15, 2019-07-18 skundų nenagrinėjimą Skyrius 2019-08-13 raštu Nr. SD-05-9836 pranešė nesilaikydamas pirmiau minėto 5 darbo dienų termino. Apie 2019-08-11 skundo nenagrinėjimą Skyrius 2019-09-09 raštu Nr. SD-05-10918 pranešė taip pat pavėluotai, todėl VDI teiktina rekomendacija. Visgi, tai laikytina mažareikšmiu pažeidimu, nepadariusiu esminės įtakos atsakymų Pareiškėjui į jo skundus pateikimui.

14. Vadovaujantis Valstybinės darbo inspekcijos įstatymo 10 straipsnio nuostatomis, VDI teritorinių skyrių inspektorių veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami vyriausiajam valstybiniam darbo inspektoriui arba Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui. To paties teisės akto 8 straipsnio 2 dalies 4 punkte reglamentuojama, kad vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius, be kita ko, nagrinėja piliečių ir asmenų prašymus ir skundus dėl Valstybinės darbo inspekcijos inspektorių veiksmų ir jų priimtų sprendimų teisėtumo.

Seimo kontrolierius taip pat atkreipia dėmesį, kad, pagal Taisyklių 66 ir 73 punktuose įtvirtintas nuostatas, skundą nagrinėjantis VDI valstybės tarnautojas turi pateikti išvadas, jų pagrindu Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius priima administracinės procedūros sprendimą, kuriuo baigiama administracinė procedūra, ir asmeniui, kuris kreipėsi dėl administracinės procedūros pradėjimo, laikantis asmens duomenų teisinę apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, raštu turi būti pateikiama informacija apie priimtą administracinės procedūros sprendimą.

Remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateikta VDI informacija (paaiškinimais), vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius **2019-03-28, 2019-05-17, 2019-05-20, 2019-06-13, 2019-07-23, 2019-08-11 ir 2019-08-14** gavo Pareiškėjo skundus dėl Skyriaus galimai netinkamų veiksmų, nagrinėjant Pareiškėjo pranešimus dėl galimų darbo įstatymų pažeidimų Bendrovėje (pažymos 6.16 punktas). VDI taip pat gavo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2019-05-17 raštu Nr. (8.6-45)SD-2627, 2019-05-21 raštu Nr. (8.6-45)SD-2685, 2019-06-18 raštu Nr. (8.6-45)SD-

3134 persiųstus Pareiškėjo 2019-05-17, 2019-05-20, 2019-06-13 analogiško turinio skundus, kaip ir paties Pareiškėjo siųstus 2019-05-17, 2019-05-20, 2019-06-13 skundus tiesiogiai VDI (pažymos 6.22 punktas)

Kas sietina su Pareiškėjo 2019-03-28, 2019-07-23, 2019-08-11 ir 2019-08-14 skundais dėl Skyriaus pareigūnų galimai netinkamų veiksmų tiriant Pareiškėjo pranešimus dėl galimų darbo įstatymų pažeidimų Bendrovėje, remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateikta informacija, VDI įvertino Skyriaus pareigūnų skundžiamus veiksmus ir pažeidimų nenustė. Apie VDI atliktus veiksmus ir priimtus sprendimus Pareiškėjas tinkamai informuotas, laikantis Taisyklių 66 ir 73 punktuose įtvirtintos tvarkos: VDI 2019-04-29 sprendimu Nr. SD-25-5272, 2019-07-26 sprendimu Nr. SD-125-9089, 2019-09-10 sprendimu Nr. SD-125-10959, pažymint, kad VDI pareigūnai veikė VDI kompetencijos ribose, o Pareiškėjo skunduose nurodytos aplinkybės nepasitvirtino (pažymos 6.14, 6.17, 6.20 ir 6.21 punktai). Atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys, kad Seimo kontrolieriaus kompetencijai nepriskirtina vertinti pirmiau minėtų VDI sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo. Vadovaujantis Valstybinės darbo inspekcijos įstatymo 10 straipsnio teisės normomis, vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus sprendimai gali būti skundžiami administraciniam teismui. Taigi, jeigu Pareiškėjas abejoja VDI 2019-04-29 sprendimo Nr. SD-25-5272, 2019-07-26 sprendimo Nr. SD-125-9089, 2019-09-10 sprendimo Nr. SD-125-10959 ir (arba) kito VDI sprendimo teisėtumu (pagrįstumu), galima kreiptis į administracinį teismą, nurodant teismui visas reikšmingas aplinkybes (argumentus), kodėl, Pareiškėjo nuomone, VDI tam tikras sprendimas (-ai) yra netinkamas (-i).

Kas sietina su Pareiškėjo 2019-05-17, 2019-05-20 skundais, remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateikta VDI informacija (paaiškinimais), juose Pareiškėjas kėlė iš esmės tuos pačius klausimus kaip ir pirmiau minėtuose 2018-12-04, 2019-01-22, 2019-02-18, 2019-03-12 pranešimuose, adresuotuose Skyriui (dėl Darbo kodekso galimų pažeidimų, susijusių su darbo ir poilsio režimu, apmokėjimu, kasmetinių atostogų suteikimu ir pan. Bendrovės padalinuose), ir 2019-03-28 skunde VDI dėl Skyriaus galimai netinkamų veiksmų. Atsižvelgiant į tai, kad šie probleminiai klausimai jau buvo išnagrinėti Skyriuje (Pareiškėjui Skyriaus 2018-12-18 raštu Nr. SD-05-16419, 2019-02-20 raštu Nr. SD-05-2298 ir 2019-03-15 raštu Nr. SD-05-3343 pateikti atsakymai), bei atkreipiant dėmesį į tai, kad 2019-04-29 buvo priimtas Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus sprendimas Nr. SD-25-5272 dėl 2019-03-28 skunde nurodytų aplinkybių, o Pareiškėjas 2019-05-17 ir 2019-05-20 skunduose naujų aplinkybių, leidžiančių abejoti ankstesnių Skyriaus atsakymų ir VDI 2019-04-29 priimto sprendimo Nr. SD-25-5272 pagrįstumu, nepateikė, vadovaujantis Taisyklių 17 punkto nuostatomis, Pareiškėjo 2019-05-17, 2019-05-20 skunduose nurodytos aplinkybės pakartotinai VDI nenagrinėtos (nevertintos). Apie tai Pareiškėjas tinkamai informuotas VDI 2019-06-05 VDI raštu Nr. SD-125-7031 (pažymos 6.18 punktas). Visgi, kaip minėta, vadovaujantis Taisyklių 17 punkto nuostatomis, tais atvejais, kai pakartotinis prašymas nenagrinėjamas, per 5 darbo dienas nuo pakartotinio prašymo užregistravimo asmeniui turi būti pranešamos nenagrinėjimo priežastys. Apie Pareiškėjo 2019-05-17, 2019-05-20 skundų nenagrinėjimą VDI 2019-06-05 raštu Nr. SD-125-7031 pranešė pavėluotai, t. y., nesilaikydama 5 darbo dienų termino.

Tyrimo metu taip pat nustatyta, kad VDI gavus 2019-06-13 Pareiškėjo skundą, savo turiniu iš esmės analogišką pirmiau teiktiems jo 2019-05-17 ir 2019-05-20 skundams, dėl kuriuose išdėstytų klausimų VDI jau buvo pasisakiusi 2019-06-05 rašte Nr. SD-125-7031, vadovaujantis pirmiau minėtomis Taisyklių 17 punkto nuostatomis, skundas pakartotinai nenagrinėtas, apie tai Pareiškėjas tinkamai informuotas 2019-06-19 VDI raštu Nr. SD-125-7632 (pažymos 6.19 punktas).

Šiame kontekste Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį į tai, kad VDI turi įvertinti ne tik tai, ar skundas (pranešimas) laikytinas pakartotiniu, bet taip pat nustatyti, ar skunde (pranešime) nurodytos aplinkybės nėra susijusios su galimai tebesitęsiančiais pažeidimais (po jau atliktų VDI patikrinimų), kadangi nuo to priklauso, koks VDI sprendimas ir kokia tvarka bus priimtas (ar, vadovaujantis Taisyklių 17 punkto nuostatomis, asmeniui bus atsakoma kaip į pakartotinį skundą (pranešimą), iš esmės nesiiimant jokių papildomų veiksmų (priemonių), ar bus sprendžiama dėl

pakartotinio VDI patikrinimo atlikimo (tuo atveju, kai skunde (pranešime) nurodytos aplinkybės susijusios su galimai tebesitęsiančiais pažeidimais).

15. Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį, kad, vadovaujantis Taisyklių 108 punkto nuostatomis, paklausėjui teikiama individuali konsultacija neturi teisės norminio akto galios. Atitinkamai, individuali konsultacija yra skirta tik tam paklausėjui, kuris pateikė individualų paklausimą (Taisyklių 109 punktas). Vadovaujantis to paties teisės akto 110 punkto nuostatomis, rengiamos rašytinės individualios konsultacijos pradžioje turi būti trumpai išdėstomas nagrinėjamas klausimas, išsamiai dėstoma konsultacija, pabaigoje nurodomos asmens, pasirašančio individualią konsultaciją, pareigos, vardas, pavardė. Taip pat pažymėtina, kad individuali konsultacija turi būti aiški ir išsami, o už konsultacijos kokybę atsako ji rengęs bei pasirašęs darbuotojas.

Iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos (dokumentų) nustatyta, kad 2019-09-18 VDI gavo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2019-09-13 raštu Nr. (8.6-45)SD-4519 persiūtą Pareiškėjo 2019-09-11 prašymą dėl Darbo kodekso nuostatų, susijusių su sumine darbo laiko apskaita, taikymo išaiškinimo (pažymos 6.22.4 punktas).

Atsižvelgiant į tai, VDI 2019-10-14 raštu Nr. SD-125-12598 pateikė Pareiškėjui išsamią informaciją dėl 2019-09-11 kreipimesi nurodytų aplinkybių, nurodydama aktualias Darbo kodekso nuostatas, reglamentuojančias suminę darbo laiko apskaitą, ir paaiškindama apie darbo laiko trukmę, viršvalandinį darbą, darbo užmokesčio apskaičiavimą ir pan. VDI 2019-10-14 atsakyme Nr. SD-125-12598 taip pat pažymėjo, kad „VDI specialistų nuomonė ir konsultacijos darbo ginčus nagrinėjančioms institucijoms neprivalomos“.

Pareiškėjas skundėsi Seimo kontrolieriui: „[...] VDI pareigūnai ne tik nevykdo savo tiesioginių funkcijų, bet ir neneša jokios atsakomybės paaiškindami įstatymus“ (pažymos 2.4 punktas). Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose VDI pažymėjo, kad „[...] darbo ginčus nagrinėjantys subjektai (darbo ginčų komisijos ir teismai) priimdami sprendimus yra savarankiški ir nepriklausomi (Darbo ginčų reglamento 3 p., Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 2 str.)“, todėl „[...] VDI suteikusi konsultaciją Pareiškėjui, informavo, kad VDI specialistų nuomonė ir konsultacijos darbo ginčus nagrinėjantiems institucijoms neprivalomos“ (pažymos 6.25 punktas). Seimo kontrolierius pabrėžia, kad aplinkybė, jog individualios konsultacijos (jose pateikta VDI specialisto nuomonė) nėra privalomos darbo ginčus nagrinėjančioms institucijoms, savaime nereiškia, kad VDI pareigūnai „neneša jokios atsakomybės paaiškindami įstatymus“, kaip skunde teigia Pareiškėjas. Kaip minėta, už konsultacijos kokybę (tinkamą konsultacijos turinį) yra atsakingas ją rengęs ir pasirašęs specialistas (Taisyklių 110 punktas).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog VDI 2019-10-14 raštu Nr. SD-125-12598 teikdama individualią konsultaciją Pareiškėjui dėl suminės darbo laiko apskaitos, tikslingai atkreipė jo dėmesį į tai, kad konsultacijoje yra pateikiama VDI specialistų nuomonė, kuri neprivaloma darbo ginčus nagrinėjančioms institucijoms.

16. Iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos (dokumentų) taip pat nustatyta, kad Pareiškėjui VDI 2019-04-29 raštu Nr. SD-25-5272, be kita ko, buvo suteikta informacija apie tai, jog jis turi teisę susipažinti su Bendrovės atžvilgiu atliktų tyrimų medžiaga vietoje, t. y., Skyriaus patalpose, Taisyklių 122 punke nustatyta tvarka (pažymos 6.34, 7.2.2 punktai). Pareiškėjas šia teise pasinaudojo, atvykęs į Skyrių pateikė 2019-09-23 prašymą leisti susipažinti su Bendrovės atžvilgiu atliktų tyrimų medžiaga. VDI teigimu, 2019-09-23 Skyriuje, nepažeidžiant Asmens duomenų apsaugos įstatymo reikalavimų, su Pareiškėju buvo aptarti atliktų patikrinimų rezultatai, Pareiškėjui atsakyta į visus jo iškeltus klausimus (pažymos 6.26, 6.32, 6.33 punktai).

17. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta (ypač atkreipiant dėmesį, kad Pareiškėjas skundais (pranešimais) kreipėsi į VDI ne dėl savo galimai pažeidžiamų teisių, taip pat, kad kiekvienu Pareiškėjo skundo atveju VDI (Skyriaus) pareigūnai reagavo į Pareiškėjo skundus (pranešimus),

nustačius darbo įstatymų pažeidimus Bendrovei taikė atitinkamas administracinio poveikio priemonės, apie atliktus patikrinimus informavo Pareiškėją raštu VDI (Skyriaus) atsakymais, ir kad Pareiškėjui buvo suteikta galimybė susipažinti vietoje (Skyriaus patalpose) su Bendrovės atžvilgiu atliktų patikrinimų medžiaga (rezultatais), nepažeidžiant asmens duomenų apsaugos reikalavimų, ir gauti papildomus pareigūnų paaiškinimus Pareiškėjui rūpimais klausimais), darytina išvada, kad Pareiškėjo skundas dėl VDI pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant Pareiškėjui informaciją apie atliktus Bendrovės patikrinimus ir patikrinimų rezultatus, yra atmestinas, VDI veikloje nenustačius biurokratizmo (piktnaudžiavimo) požymių.

18. Papildomai atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į tai, kad kiekvienas asmuo turi ginti savo teises pats (arba suteikti kitam asmeniui įgaliojimą). Taigi, dėl darbo įstatymų pažeidimų patys darbuotojai turi ginti savo teises ir teisėtus interesus. Atitinkamai, VDI (Darbo ginčų komisija) turi atsižvelgti į asmens, pateikusio skundą dėl darbo ginčo, prašymą užtikrinti jo anonimiškumą, jeigu toks prašymas yra. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo praktikoje yra akcentavęs, jog „pagal LR Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalį asmuo, kurio konstitucinės teisės ir laisvės pažeidžiamos, turi teisę kreiptis į teismą. Ši konstitucinė norma įtvirtina vieną esminių bendrųjų teisės principų – asmens teisę kreiptis į teismą. Ši teisė, kaip ir bet kuri kita asmens teisė, turi būti įgyvendinama laikantis tam tikros tvarkos. CPK 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymuose nustatyta tvarka kreiptis į teismą. Taigi LR Konstitucijos 30 straipsnyje įtvirtintos asmens teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo procesinė tvarka ir sąlygos yra nustatytos specialiuose įstatymuose – CPK ir kituose įstatymuose, ir tam, kad ši teisė būtų realizuota tinkamai, šios tvarkos būtina laikytis“ (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2007-03-09 nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-92/2007). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo doktrinoje taip pat yra pažymėjęs, kad „Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnyje įtvirtintos asmens teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo procesinė tvarka ir sąlygos yra nustatytos specialiuosiuose įstatymuose, ir tam, kad ši teisė būtų įgyvendinta tinkamai, šios tvarkos būtina laikytis. Konstitucines nuostatas konkretizuoja ir detalizuoja civiliniai, baudžiamieji ir administraciniai (tiek procesiniai, tiek tam tikru aspektu ir materialiniai) įstatymai, konkrečiai civiliniame procese – CPK 5 straipsnio 1 dalis. Pagal šią proceso teisės normą teisę į teisminę gynybą turi asmuo, kurio teisė ar įstatymų saugomas interesas yra pažeisti ar ginčijami. Joje numatyta ne bet kurio, o suinteresuoto asmens teisę kreiptis į teismą. Be to, pagal šią teisės normą suinteresuotas asmuo turi teisę kreiptis į teismą ne bet kokia, o būtent įstatymų nustatyta tvarka“ (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys: 2009 m. vasario 2 d., Nr. 3K-3-25/2009, 2009 m. birželio 8 d., Nr. 3K-3-252/2009).

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

19. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą dėl Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant X informaciją apie atliktus UAB „A“ patikrinimus ir šių patikrinimų rezultatus, atmesti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius **Valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos** rekomenduoja:

imtis priemonių, kad ateityje, Valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (jos teritoriniams skyriams) gavus asmens pranešimą (skundą) ir nustačius, kad tas pats asmuo per vienus metus kreipiasi į Valstybinę darbo inspekciją prie Socialinės apsaugos ir darbo

ministerijos tuo pačiu klausimu, kurį ši ar kita kompetentinga institucija jau išnagrinėjo ir pateikė atsakymą, ir nenurodomos naujos aplinkybės ar nepateikiami papildomi argumentai, leidžiantys abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu, apie pakartotinio pranešimo (skundo) nenagrinėjimą asmuo būtų informuojamas laikantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo bei asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos valstybinėje darbo inspekcijoje taisyklėse įtvirtintų terminų.

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas